

SUOMALAISEN ELOKUVAN

Tavoiteohjelma

2011-2015

Audiovisuaalisen alan muuttuva
toimintaympäristö

s. 2

TAVOITTEET

Tarinoita suomalaisille, työtä elokuvan ammattilaisille
ja kansainvälisiä investointeja Suomeen

s. 6

Kansainvälisesti kilpailukykyinen
tuotantokannustin

s. 8

Kattava digitaalinen elokuvateatteriverkosto

s. 10

Elokuva mukaan Yleisradiolakiin

s. 12

Hyvitysmaksujärjestelmä vastaamaan
teknologian kehitystä

s. 14

Kotimaisten tekijänoikeuksien turvaaminen

s. 16

Suomalaisen elokuvan viennin vahvistaminen

s. 18

Elokuvan asema EU:n kulttuuripolitiikassa

s. 20

Målprogram på svenska

s. 22

An English summary of The Target Programme
is available at www.ses.fi/fi/julkaisut.asp

Audiovisuaalisen alan muuttuva toimintaympäristö

AUDIOVISUAALINEN ALA luo arkea rikastavaa sisältöä, työllistää ja jatkossa tuo yhä merkittävämpiä vientituloja. Elokuvan asemaan audiovisuaalisen alan osana vaikuttavat niin yhteiskunnallisten muutosten megatrendit kuin toimialakohtaiset murrokset. Tämän tavoiteohjelman tarkoitus on tehdä näkyväksi ja perustella ne keinot, joilla edistetään kotimaisen elokuvan laatua, rahoitusta ja leviämistä. Tavoiteohjelman laadinnassa on otettu huomioon koko Suomea koskevia megatrendejä ja arvioitu niiden heijastusvaikutuksia elokuvatoimintaan. Näitä megatrendejä ovat väestön ikääntyminen, kansainvälistyminen, monikulttuuristuminen, alueelliset väestörakenteen muutokset, teknologian nopea kehittyminen, kulttuurin nousu tuotannontekijäksi, immateriaalisen kulutuksen kasvu sekä tekijänoikeuksien vastikkeeton käyttö.

Yhteiskunnallisten muutosten lisäksi elokuvan toimialakohtaiset ja tekniset muutokset vievät sekä samaan suuntaan että sisältävät vastakkaisia muutospaineita. Kulttuurisisältöjen laiton lataaminen on vaarantamassa perinteisen ansaintaketjun toiminnan. Toisaalta samaa tekniikkaa hyödyntämällä entistä

monipuolisemmat sisällöt voidaan levittää entistä laajemmalle entistä halvemmin kustannuksin. Elokuvia tehdään, katsotaan ja kulutetaan yhä enemmän ja yhä monipuolisemmin. Alan sisällä kilpailuasetelmassa ovat rinnakkain elokuvateatteri ja kotikatsomo, jotka kumpikin kehittyvät edelleen.

Vuoteen 2015 mennessä valtaosa elokuvatuotannosta, jakelusta ja esittämisestä on digitoitunut. Täysin digitaalinen ketju kuvauksista esitykseen voi olla kokonaisuudessaan bittivirtaa, joka kuluttaa luontoa huomattavasti fyysisiä kopioita ja niiden vaatimaa logistiikkaa vähemmän. Uusien liiketoimintamallien alalle syntyminen on todennäköistä, vaikka perinteinen tuottaja-levittäjä-esittäjä -ketju säilyykin vallitsevana.

Elokuvateatterille digitointi mahdollistaa entistä monipuolisemman ohjelmiston sekä elokuvan että muun kulttuurin tarjonnassa. Kollektiivinen katsomiskokemus ja verkko-yhteisöllisyys täydentävät toisiaan. Kotikatselussa maksullisten video-on-demand -palveluiden käyttäminen yleistyneen internetyhteydellä varustettujen televisioiden myötä, katsojan vapaus päättää omasta ajankäytöstään lisääntyy. Elokuvasisällöt ovat jatkossa saatavilla erilaisissa välineissä ja päätelaitteissa, joista kaikkia emme osaa vielä kuvitella. Ansaintaketju muuttuu, mutta sisältöjen käyttäminen ei vähene, vaan kasvaa, niin kuin kaikissa aiemmissakin murrosvaiheissa. Sisällön tuottamisen arvo ja merkitys korostuvat ja kansallisesta sisälöstä tulee kansainvälinen kilpailutekijä.

Sosiaalisen median mahdollistama yleisön osallistuminen elokuvan luomiseen, tuotantoon, rahoitukseen ja markkinointiin on tuorein muutostekijä. Näin syntyvät mediasosiaaliset yhteisöt ovat luonteeltaan usein kansainvälisiä ja tätä kautta syntyvät elokuvat ylittävät luonteesta kansallisia rajoja. Elokuvan tekijöille sosiaalinen media lisää mahdollisuuksia suoraan kontaktiin ja dialogiin yleisön kanssa.

Julkisen vallan kuuluu harkita markkinoiden sääntelyä silloin, kun uudet käytännöt voivat hallitsemattomasti kehittyessään vaarantaa koko vanhan ansaintalogiikan. Myös piratismin eli

laittoman sisältöjen lataamisen torjuminen on julkisen vallan tehtävä yhdessä alan toimijoiden kanssa.

Suomalainen elokuva-ala ja audiovisuaalinen sektori kokonaisuudessaan ovat yhä tiiviimpi osa Euroopan Unionin media-sektoria. Unionin audiovisuaalinen politiikka on murrosvaiheessa ja kilpailulainsäädännön ja kulttuurin tukemisen välimaasto on jännitteinen. Kansallisten kielten ja kulttuurien oikeudet tulevat korostumaan. EU:n komissio valmistelee audiovisuaalista alaa koskevien tukijärjestelmien uusimista ja elokuva-alan kansallisia tukijärjestelmiä suoraan koskehtavan elokuvatieodonannon uusimista. Suomen oikeus itsenäisen elokuvapolitiikan luomiseen on tässä prosessissa turvattava.

Korkean koulutustason Suomessa megatrendit näkyvät voimakkaana ja alueelliset identiteetit ovat vahvoja. Laillisesti hyödynnettävissä olevat audiovisuaaliset sisällöt tuovat monipuolisuutta peruskoulutukseen. Jatkokoulutus ymmärretään paitsi ammattiin valmistavana, myös sivistyksellisenä lisäarvona. Ikääntyvä väestö kuluttaa mielellään kulttuuria ja kokee sen hyvinvointia rikastuttavana ja eheyttävänä; audiovisuaaliseen ja elokuvasisältöön kiinni kasvaneet harrastajat ja ammattilaiset kehittävät sitä eteenpäin.

Suomalaiseen elokuvaan, niin kuin muuhunkin kulttuuriin vaikuttaa keskeisimmin Veikkauksen aseman turvaaminen. Sisältöjen tekemisen vankka tukeminen on elokuva-alalla hyvin alkaneen kasvun jatkumisen elinehto. Se on myös avain tekijänoikeustalouden vahvistumiseen sekä kansainvälisten investointien saamiseen.

Muutoksiin sopeutuminen ja niiden hyödyntäminen vaatii heikkojenkin muutossignaalien varhaista tunnistamista. Niiden merkityksen arvioiminen sekä joustava käytäntöjen hallinta muutoksiin reagoitaessa on olennaista elokuvan tukijärjestelmiä kehitettäessä. Koulutus ja jatkuva uuden oppiminen ovat osa muutoksen hallintaa ja sen hyödyntämistä kaikissa alan organisaatioissa.

TOIMIALAKOHTAISET MUUTOSTRENDIT

- Jakelun digitalisoituminen kaikissa levitysmuodoissa
- Ansaintaketjun ja jakeluikkunoiden muutokset
- EU-komission elokuvatiedonanto ja Media 2007 -ohjelman jatko
- Television ja internetin konvergenssi
- Uudet elokuvajakelijat: teleoperaattorit
- Elokuvateatterikannan uudistuminen monisaliteattereiksi
- Sosiaalisen median kehittyminen
- Elokuvafestivaalien kehittyminen osaksi elokuvalevitystä
- Opiteen tiedon ja käytäntöjen päivittämistarve
- 3D-tekniikan yleistymisen kotikatselussa
- Mainosrahoitteisten elokuvien suoratoistopalvelujen kehittyminen

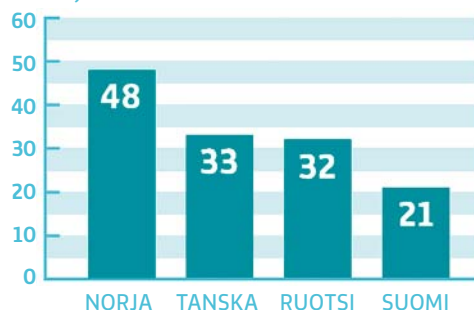
1 Tarinoita suomalaisille, työtä elokuvan ammattilaisille ja kansainvälisiä investointeja Suomeen

VIIME VUODET ovat olleet suomalaisen elokuvan vahvaa nousua kotimaassa ja kansainvälisesti. Tukivaroja kasvattamalla pystytään työllistämään kasvava määrä elokuva-alan ammattilaisia. Sijoittamalla ennakkosuunnitteluun, kuvauspäiviin ja jälkituotantoon kasvatetaan kansainvälisestikin kysyttyä osaamista ja luodaan laatua, joka houkuttelee Suomeen ulkomaisia sijoituksia. Vahva sijoitus kotimaiseen tekemiseen varmistaa, että isoimpienkin tuotantojen tekijänoikeustuotot säilyvät Suomessa.

Tukivarojen lisäyksellä pystytään rahoittamaan riittävän laaja kotimainen elokuvatarjonta ja takaamaan, että kymmenen viime vuoden aikana syntynyt yleisön kiinnostus suomalaiseen elokuvaan säilyy vahvana. Keskimäärin noin 25–30 näytelmä- ja dokumenttielokuvan vuotuisen ensi-illan avulla pystytään kasvattamaan kotimaisen elokuvateatteriyhteisön määrää ja saavutetaan pysyvästi yli 25 prosentin kotimainen katsojaosuus elokuvateattereissa.

Suomalaisen dokumenttielokuvan brändi on kansainvälisesti vahva. Myös

ELOKUVATUOTANNON TUKI 2011
miljoonaa euroa

kotimaiselle televisioyleisölle dokumentit ovat tärkeitä. Animaatio puolestaan on voimakkaan kasvun ala, jossa vahva suomalainen graafinen osaaminen ja tekniset innovaatiot yhdistyvät. Animaatioelokuvilla ja -sarjoilla saavutetaan paljon näkyvyyttä maailmalla. Sekä dokumenttien että animaation kasvua pystytään vahvistamaan lisäämällä rahoitusta elokuvien kehittelyyn, tuotannon valmisteluun ja tuotantoon.

Viime vuosina kansainvälisen rahoituksen osuus kotimaisten elokuvien tuotantobudjeteissa on kasvanut 13 prosentista lähes 20 prosenttiin. Tämä keskiarvo kertoo, että osa elokuvistamme on hyvin houkuttelevia kansainvälisesti. Vastaavasti kotimaisten tv-kanavien ja levittäjien ennakorahoitus elokuvatuotantoihin on vähenemässä.

Jotta suomalaiset tuottajat voivat säilyttää elokuviensa tekijänoikeudet, on elokuväsäätiön osuutta elokuvien tuotantorahoituksesta voitava kasvat-
taa. Tuottajien ja tekijöiden kansainvälistymistä on samaan aikaan vahvistettava, lisäämällä elokuvien kansainväliseen promootioon sijoitettavia resursseja ja kohdistamalla niitä jo elokuvien valmisteluvaiheeseen.

Elokuva- ja av-alan koulutus on Suomessa laaja. Koulutuksesta valmistuvien tekijöiden tulisi päästä näyttämään osaamistaan mahdollisimman nopeasti. Näin huolehdimme siitä, että myös jatkossa meillä olisi kansainvälisesti osaava tekijäkunta, joka huolehtii elokuvien aiheiden ja kielen puhuttelevuudesta myös tuleville sukupolville.

Elokuväsäätiön tukivarat vuonna 2011 ovat noin 22 miljoonaa euroa. Säätiö on jo aiemmin asettanut tavoitteeksi tukivarojen pohjoismaisen tason saavuttamisen. Eroa pohjoismaisiin naapureihin on onnistuttu kuromaan umpeen, vaikka samaan aikaan naapurimaiden poliittiset ratkaisut ovat myös lisänneet tukea tälle työvoimavaltaiselle, näkyvälle ja vientituloa tuottavalle alalle.

**SUOMEN ELOKUVASÄÄTIÖN
KAUTTA KANA VOITAVA
ELOKUVATUOTANNON JA
-JAKELUN TUKI NOSTETAAN
POHJOISMAISITTAIN KILPAILUKYKYISELLE 33 MILJONAN EURON TASOLLE.**

2 Kansainvälisesti kilpailukykyinen tuotantokannustin elokuva-alalle

YHDEN ELOKUVAHANKKEEN toteuttamiseen vaaditaan useita kymmeniä, jopa satoja työntekijöitä. Elokuvan tekijät ovat kuvauspaikalla useita päiviä, jopa viikkoja, ja hyödyntävät monia paikallisia palveluita. Elokuvan tuoma julkisuus voi myöhemmin tuottaa alueelle merkittäviä matkailutuloja. Elokuva-ammattilaisten suoran työllistämisen lisäksi tuotannot tuovat suoraa taloudellista hyötyä alueelle tai maahan.

Italiassa ja Itävallassa tehtyjen tuoreiden selvityksien mukaan alueen tekemä taloudellinen sijoitus elokuvan tuotantoon palautuu vähintään kaksinkertaisena ja enimmillään 20-kertaisena. Keskimäärin taloudelliset vaikutukset ovat näissä maissa olleet seitsenkertaiset. Pienellä sijoituksella saadaan moninkertaista hyötyä.

Päätös audiovisuaalisen tuotannon lopullisesta kuvausmaasta perustuu yhä useammin maan tai alueen tuotannolle tarjoamiin taloudellisiin hyötyihin. Maan markkinointi ja brändäys kuvauspaikkana perustuu hyvin usein tuotantokannustimen olemassaoloon, näin esimerkiksi Islannissa ja Irlannissa.

Suomessa audiovisuaalisen alan koulutus on viime vuodet ollut painopisteenä. Muun muassa alueelliset investoinnit ovat olleet mitattavia. Koulutetulla osaamisella on

myös todistettua ja toteutunutta kysyntää ulkomaisiin, Suomeen tuleviin tuotantoihin, vaikka varsinaista kannustinta ei ole ollutkaan.

Kilpailu kansainvälisten elokuva- ja televisiotuotantojen houkuttelemisesta erityisten tuotantokannustinten avulla eri maiden välillä on kiihtynyt myös EU:n sisällä. Isoista EU-maista Italia ja Ranska ovat julkistaneet omat kannustinjärjestelmänsä. Useat pienemmätkin maat, muun muassa Belgia, Unkari ja Tsekki ovat luoneet tuotantokannustinmallinsa. Suomen tilanne ei ole enää kilpailukykyinen.

Komission hyväksymissä kannustinmalleissa elokuvan tuotantoyhtiö saa tiettyjä ehtoja vastaan maasta riippuen tuotannon käyttämistä kustannuksista 20–28 prosenttiin hyödyn. Maat arvioivat tuloksia eri tavoin. Ranska arvioi järjestelmänsä ensimmäisen vuoden tuotoiksi valtiolle 100 miljoonaa euroa ja seuraa-ville vuosille 200–250 miljoonaa euroa vuodessa. Belgia raportoi vuosittaisiksi nettotuotoiksi 80 miljoonaa euroa. Islannissa elokuvateollisuus on kasvanut merkittäväksi ulkomaisten tulojen lähteeksi.

Taloudellisen kasvun etsiminen luovien alojen kautta on Suomessakin ollut voimakkaasti eri toimijoiden asialistoilla. On tärkeää, että tuleva hallitus selvittää tuotantokannustimen luomisen Suomessa kuvattaville ulkomaisille audiovisuaalisille tuotannoille.

**SUOMESSA KUVATTAVILLE
ULKOMAISILLE AUDIOVISUAALISILLE TUOTANNOILLE
LUODAAN TUOTANTOKANNUSTINMALLI.**

3 Kattava digitaalinen elokuvateatteriverkosto

ALUEELLISESTI KATTAVAN elokuvateatteriverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen vaativat teattereiden digitointia nopealla aikataululla. Tavoitteena on koko elokuvateatteriverkoston digitointi viimeistään vuonna 2013.

Elokuvasäätien digitointituen painopiste on keskisuurilla ja pienillä paikkakunnilla. Tuen tarve on suurimmillaan yksisalisilla teattereilla. Näissä kohteissa on varauduttava siihen, että julkinen digitointituki voi nousta jopa 70–80 prosenttiin, jolloin digitointimäärärahan kokonaistarve on 4 miljoonaa euroa vuodessa. Elokuvasäätien kautta kanavoitava opetusministeriön julkinen tuki on aina kuitenkin osarahoitusta, teatterin on koottava myös terve omarahoitussuus.

Digitoinnin edut ovat tulleet selvästi esille jo nyt, kun 30 prosenttia maan elokuvasaleista on digitoitu. Aluepoliittisesti näkyvin etu on se, että digitoitujen teattereiden yleisö saa ensi-illan samaan aikaan valtakunnallisen ensi-illan kanssa. Tästä on hyötynyt erityisesti kotimainen elokuva ja kotimaisesta ohjelmistosta varsinkin dokumenttielokuvat, joiden katsojamäärät ovat parhaimmillaan kymmenkertaistuneet aiemmasta.

Digitoinnin tarjoama merkittävä etu yleisölle on myös vaihtoehtoisen sisällön nimellä kulkeva ohjelmatarjonta kuten Metropolitan -oopperat ja Lontoon National Theatre live -esitykset. Paikkakunnille, joilla ei ole omaa kulttuuritarjontaa, digitaalinen elokuvateatteri mahdollistaa uusien kotimaisten tai kansainvälisten sisältöjen katsomisen yhdessä valkokankaalta. Teattereille uusi ohjelmisto tuo puolestaan uutta yleisöä ja uusia tulonlähteitä samalla kun se laajentaa merkittävästi teatterin sosiaalista ja kulttuurista funktiota. Elokuvaa säilyy edelleen elokuvateatterin pääasiallisena tarjontana.

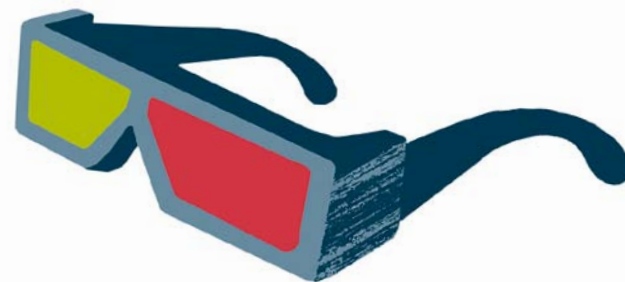
Erityisesti yhden salin elokuvateattereille pienillä paikkakunnilla digitointi on tuloihin nähden raskas investointi. Sen sijaan levitysyhtiöille ja tätä kautta tuottajille se taas tuo

aikanaan mittavia säästöjä elokuvan esityskopio- ja jakeluluissa. Elokuvasäätio on yhdessä teatterinomistajien kanssa vastannut digitoinnin kustannuksista. Monissa Euroopan maissa on isoilla teatteriketjuilla käytössä yksityisrahoitukseen perustuvia rahoitusmalleja.

Elokuvateattereiden digitoinnissa Suomi noudattaa yleismaailmallista suuntausta, jossa perinteinen filmitekniikka korvataan sitä laadullisesti paremmalla ja monipuolisemmalla digitaalisella tekniikalla.

Elokuvateatteriesityksen on myös tulevaisuudessa erotuttava teknisesti huomattavasti edukseen olohuoneympäristöstä samalla kun sillä on tarjottavanaan katsojalleen kollektiivinen ja yhteisöllinen elämys. Alueellisen tasarvon näkökulmasta on perusteltua, että myös pienempien paikkakuntien asukkailla on mahdollisuus laadukkaimpaan mahdolliseen elokuvakokemukseen, oli se perinteistä kotimaista draamaa tai kansainvälistä koko perheen 3D-animaatiota. Jo lähitulevaisuudessa elokuvien jakelu voi tapahtua verkossa bittivirtana ilman fyysisiä kappaleita.

Joustavan ja monipuolisen digiteknikan haltuunotto ja sen täysimittainen hyödyntäminen ovat myös laaja oppimis- ja asenteiden muutosprosessi. Näiltä osin erityisesti elokuvan jakelusektorin koulutus- toimintaan on kohdistettava huomattavasti lisää resursseja.

**ELOKUVATEATTERI-
VERKOSTO DIGITOIDAAN
KOKONAAN VUODEN 2013
LOPPUUN MENNESSÄ
NOSTAMALLA DIGITOINNIN
VUOSITTAINEN JULKINEN
TUKI NELJÄÄN MILJOO-
NAAN EUROON.**

4 Elokuva mukaan Yleisradiolakiin

YLEISRADIO on Suomen merkittävin kulttuurin jakelija ja sen rooli elokuvien rahoittajana osa kansallista kulttuuripolitiikkaa. Vuodessa kotimaisille pitkille elokuville kertyy kymmeniä miljoonia televisiokatsojia. Ylen kanavat tarjoavat myös lyhyt- ja dokumenttielokuville ainutlaatuisen levityskanavan.

Yleisradion rahoituspäätösten jäädyttäminen osana sen budjettikriisiä osoittaa, ettei nykyinen yleisradiolaki turvaa kotimaisen elokuvan asemaa ja riittävää elokuvarahoitusta. Yleisradiolain 7 § toisessa kohdassa, jonka mukaan julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti "tuottaa, luoda ja kehittää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä", on erikseen mainittava Yleisradion velvoite edistää kansallista elokuvataidetta.

Yli 80 prosenttia elokuvasäätiön vuosittain jakamasta tuotantotuesta on mennyt tuotannoille, joissa Yleisradio on yhtenä rahoittajana. Pitkien näytelmäelokuvien tuotantobudjetista Ylen osuus on keskimäärin 19 prosenttia ja dokumenttielokuvien rahoituksesta se kattaa 30 prosenttia.

Myös itsenäisiltä tuotantoyhtiöiltä ostettujen tuotantojen

YLEISRADIOLAKIIN KIRJATAAN YLEN VELVOITE EDISTÄÄ SUOMALAISTA ELOKUVAA JA ELOKUVAKULTTUURIA.

osuus Yleisradion ohjelmistosta tulee turvata. Nykyinen, esitysmuuteilla määriteltävä ulkopuolisten tuotantojen osuus ei kerro koko totuutta siitä kuinka paljon budjetista todellisuudessa käytetään kotimaisen sisällön ostoon. Esitysoikeuksien oston muodossa tapahtuva tuotantojen ennakkorahoitus muodostaa suuren osan luovien alojen yritysten liiketoiminnasta ja näiden ostojen osuus tulisi tehdä läpinäkyväksi määrittelemällä ne suoraan Yleisradion resursseista.

Suomalaisen elokuvakulttuurin levittämisen lisäksi Yleisradiolla on myös elintärkeä rooli tuottajana, rahoittajana ja ostajana elokuva-alalla.

5 Hyvitysmaksujärjestelmä vastaamaan teknologian kehitystä

TEKIJÄNOIKEUSLAKI antaa kuluttajille oikeuden kopioida kulttuurisisältöjä kuten musiikkia ja elokuvia yksityiseen käyttöön. Korvauksena tästä kopioinnista EU-direktiivi edellyttää sisällön tuottajille maksettavaa hyvitysmaksua, jota kerätään kopiointiin käytettävien välineiden, kuten poltettavien DVD-levyjen sekä MP3-soittimien hinnasta. Suomessa osa hyvitysmaksusta jaetaan Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEKin kautta mm. elokuvien kehittelyyn ja kulttuurivientiin sekä

tekijöiden jatko- ja täydennyskoulutukseen. AVEK onkin Suomen elokuväsäätiön ja Yleisradion ohella tärkein lyhyt- ja dokumenttielokuvien rahoittaja.

Hyvitysmaksun neuvottelukunnan teettämien tutkimusten mukaan Suomessa kopioidaan vuodessa 2 miljardin euron arvosta musiikkia ja elokuvia. Hyvitysmaksun tuotto on ollut tästä vain murto-osa; noin 8–12 miljoonaa euroa vuodessa. Nopeiden laajakaistayhteyksien ja tallentavien puhelimien yleistyessä yksityinen kopiointi tulee vain lisääntymään. Hyvitysmaksun tuotto on kuitenkin romahtanut lähes puoleen koska laitteet, joilla kulttuurisisältöjä yhä enemmän tallennetaan, eivät ole hyvitysmaksun piirissä.

Suomen hyvitysmaksujärjestelmä on jäänyt jälkeen niin tekniikan kehityksestä kuin kuluttajakäyttäytymisen muutoksesta. Tekijänoikeuskorvaus pienenee sitä mukaa kun uudet laitteet korvaavat vanhentunutta tekniikkaa vaikka kopiointi lisääntyykin; vanhentuneet VHS-kasetit kuuluvat maksun piiriin, mutta tallentavat puhelimet eivät. Tekijänoikeuslain 26 a §:n mukaan hyvitysmaksua tulee maksaa laitteista, joita voi ”merkittävässä määrin” käyttää yksityiseen kopiointiin. Näin ollen myös mm. tallentavat digiboksit kuuluvat maksun piiriin vaikka niiden pääasiallinen tehtävä onkin televisiokuvan välittäminen.

Tilanteessa, jossa suurin osa maailman digitaalisessa muodossa olevista kulttuurituotteista on vapaasti ladattavissa, tulee hyvitysmaksujärjestelmää laajentaa vastaamaan teknologian kehitystä ja kuluttajakäyttäytymisen todellisuutta. Näin hyvitysmaksu todella toimisi EU-direktiivin mukaisesti kohtuullisena korvauksena kulttuurisisältöjen kopiointioikeudesta.

**YKSITYISEN KOPIOINNIN
HYVITYSMAKSUA ALETAAN
KERÄTÄ TALLENTAVISTA
PUHELIMISTA, NIIDEN
MUISTIKORTEISTA, USB-
MUISTEISTA SEKÄ LAAJA-
KAISTAYHTEYKSISTÄ.**

6 Kotimaisten tekijänoikeuksien turvaaminen

KOTIMAISEN ITSENÄISEN tuotantoyhtiökentän vahvistumisen keskeinen edellytys liittyy tekijänoikeuksien turvaamiseen kaikilla tasoilla. Tuotantoyhtiöiden kannalta tekijänoikeuksiin perustuvan talouden vahvistaminen tarkoittaa, että niiden kyky pitää hallussaan ja edelleen luovuttaa jakeluoikeuksia sekä kotimaassa että ulkomailla on nykyistä vankempi. Vahva kotimainen julkinen rahoitus takaa, että hyödynnettävät oikeudet säilyvät kotimaisella tuottajalla myös niissä tuotannoissa, jotka kokonsa ja tavoitteidensa vuoksi hankkivat mittavaa kansainvälistä rahoitusta. Tätä kautta päästään alan yritystoimintaa vahvistavaan tekijänoikeustulojen kasvuun.

Elokuvien ja audiovisuaalisten tuotteiden jakeluympäristö on parhaillaan erityisen kiivaassa muutoksessa. Alan digitalisoituminen monipuolistaa jakelun arvoketjua. On pidettävä huolta ja seurattava, että hankittuja jakeluoikeuksia hyödynnetään täysimääräisesti.

Esimerkiksi Tanskassa on laajan poliittisen tahdon ansiosta onnistuneesti toteutettu koko alan kattava sopimusmalli, jossa televisioyhtiö saa rajatun määrän tv-esitysoikeuksia pääsääntöisesti vain viideksi vuodeksi. Tämä antaa tuotantoyhtiölle mahdollisuuden hyödyntää jälkimarkkinoita ja muiden jakeluteiden ansaintalogiikkaa. Sitä kautta vahvistuu tuotantoyhtiön talous, joka viime kädessä koituu myös alan yksittäisten tekijöiden hyväksi.

AUDIOVISUAALISTEN
SISÄLTÖJEN ESITYS-
OIKEUKSIEN TÄYSIMÄÄ-
RÄINEN HYÖDYNTÄMINEN
VARMISTETAAN RIITTÄVÄLLÄ
TUOTANTORAHOTUKSELLA
JA TV-ESITYSOIKEUDET
MÄÄRITTÄVÄLLÄ YLEIS-
SOPIMUKSELLA.

7 Suomalaisen elokuvan viennin vahvistaminen

KULTTUURIVIENNIN MERKITYS on vahvistunut 2000-luvulla. Samalla kulttuuriviennin käsitettä käytetään kahdessa eri tarkoituksessa. Kulttuurivienti on kulttuuriteosten ja sitä kautta suomalaisten taiteilijoiden ja tarinoiden tunnetuksi tekemistä maailmalla, mutta myös kulttuurituotteiden ulkomaille myynnistä syntyviä vientituloja. Perinteisen kulttuuriviennin vahvuuksia pitäisi käyttää nykyistä paremmin Suomi-brändin vahvistamisessa, joka parhaimmillaan luo Suomelle parempia edellytyksiä niin ulko- kuin kauppapolitiikassa. Kulttuurituotteiden myynnin mahdollisuudet taas rakentuvat yksittäisten teosten lisäksi sille ennakkokuvalle, maineelle ja kontakteille, jota perinteinen kulttuurivienti luo. Tämän toiminnan vahvistamisessa on tärkeää kehittää niin eri ministeriöiden kuin taide- ja yritysmaailman yhteistyötä. Tulosten saaminen kulttuurituotteista on välttämätöntä, jotta teollista murrosta elävässä Suomessa säilyy tuottavia työpaikkoja.

Suomalaisen elokuvan kansainvälistymisen ehto ovat erilaisten lajityyppien moninaisuus sekä omaperäisten ilmaisu- ja

kerrontatapojen vahvistaminen. Tämän tavoitteen saavuttamisessa painopiste on elokuvan kehittämis- ja tuotantovaiheessa, mutta kulttuurivienti ja elokuvien kaupallinen vienti voivat myös omilla toimillaan tukea tekijöiden riskinottoa elokuvan sisällössä ja muodossa.

Elokuvan kotimaisen jakelun yhteydessä on jo todettu, miten elokuva voi luoda yleisösuhteensa jo paljon ennen elokuvan ensi-iltaa. Sama pätee myös elokuvien kansainväliseen vientiin ja promootioon. Vienninedistämisen painopiste voikin tämän yleisösuhteen luomiseksi siirtyä entistä varhaisemmak-

si elokuvan tai muun audiovisuaalisen tuotannon elinkaarella. On tärkeää tukea myös sellaisia tuotantoyhtiöiden vientihankkeita, joissa tällaisia yleisösuhteita pyritään luomaan pienempien kohdeyleisöjen elokuville. Maailmanlaajuisesti pienistäkin kohdeyleisöistä voi karttua huomattavat markkinat.

Kansainväliset elokuvafestivaalit säilyttävät merkittävyytensä elokuvien lanseerauksessa, promootiossa ja viennissä. Ne ovat tulevaisuudessakin kulttuurivientitoiminnan ja kaupallisen viennin keskeisiä yhteistyökumppaneita. Uudet mediat tekevät kuitenkin mahdolliseksi yllä mainittujen yleisöverkostojen luomisen. Näin ollen moni elokuva voi tavoittaa yleisönsä ilman festivaalin tai ulkomaisten myyntiyhtiöiden välittämiä kanavia.

Elokuvan vientitoiminnassa on huomioitava alan erityispiirre, jossa myyntimahdollisuudet luodaan jo kehittämis- ja tuotantovaiheessa. Suomalaisen elokuvan tehokas kansainvälinen levitys vaatii kokonaisvaltaisen strategian, jossa kulttuuriviennin molempien käsitteiden arvo tunnustetaan ja niiden mahdollisuuksia vahvistetaan luomalla toimintaan parempaa synergiaa.

OKM, UM JA TEM LUOVAT YHDESSÄ SUOMEN ELOKUVASÄÄTIÖN KANSSA YHTENÄISEN SUOMALAISEN ELOKUVAN KULTTUURIVIEN- TISTRATEGIAN, JOSSA MOLEMMAT KULTTUURIVIENNIN TAVOITTEET, SUOMALAISEN ELOKUVAN TUNNETTAVUUS JA VIENTITULOT, OTETAAN HUOMIOON.

8 Elokuvan asema EU:n kulttuuripolitiikassa

EU:N KILPAILULAINSÄÄDÄNTÖ sallii kulttuurituotantoalan tukemisen julkisin varoin. Komission elokuva-alan tiedonanto säätelee sitä, miten tätä kansallista elokuvatukea saa ja tulee jakaa. Tiedonannon mukaisesti jokaisen maan tukijärjestelmä tulee erikseen hyväksyttäväksi eli notifioida komissiolla. Tämänhetkinen EU:n notifiointi Suomen osalta on voimassa vuoden 2013 loppuun asti, mutta nykyinen komission tiedonanto päättyy jo vuoden 2012 lopussa. Nykyisen notifiointin mukaan julkinen tuki Suomessa ei pääsääntöisesti saa olla suurempi kuin 50 prosenttia elokuvan tuotantobudjetista. Notifioidut tukimaksimit vaihtelevat maittain, Suomen etu on se, että tukimaksimin suuruus määrittellen kansallisen kulttuuripolitiikan näkökulmasta. Komission uuteen elokuva-alan tiedonantoon tulee uudet kriteerit, joiden pohjalta kansalliset tukiohjelmat arvioidaan. Kansallisella taholla tulee olla neuvotteluvalmiutta hyvässä ajoin; Belgian puheenjohtajakauden aikana syksyllä 2010 on jo aloitettu keskustelu uuden tiedonannon sisällöstä.

EU tukee jäsenmaiden elokuvatoimialaa Media 2007 -tukiohjelmalla. Ohjelmalla on kaksijakoinen tavoite, se on teollistamisohjelma, joka tähtää kilpailukyisempään eurooppalaiseen audiovisuaaliseen alaan ja toisaalta se on kulttuuripoliittinen ohjelma, jonka avulla pyritään turvaamaan avutuotanto myös pienissä maissa ja pienillä kielialueilla. Media 2007 -ohjelman seitsemän vuoden ohjelmakausi loppuu vuoden 2013 lopussa. Tärkeintä Suomen ja koko eurooppalaisen audiovisuaalisen alan kannalta on, että Media-ohjelma jatkuu myös vuoden 2013 jälkeen nykyisessä laajuudessaan, sillä tämä ei ole itsestäänselvyys taloustaantumien kurittamassa Euroopassa.

Media tulee jatkossakin olemaan kansallista elokuvatukea täydentävä tukiohjelma, joka on tärkeä osarahoittaja elokuvien kehittely- ja levitysvaiheissa. Varsinaista tuotantotukea Media-ohjelmassa ei ole. Elokuvateattereiden digitoiminen ja elokuvalevityksen murrosvaihe heijastuu myös Media-ohjelmaan mm. uusien tukimuotojen ja kurssien muodossa.

Vuosi vuodelta kiristyneessä kilpailussa suomalaiset ovat onnistuneet saamaan parhaimmillaan jopa kaksi miljoonaa euroa tukea vuodessa ja koulutusohjelmia on hyödynnetty hyvin. Suomalaisella elokuva-alalla on noin 50 kansainvälisesti toimivaa tuottajaa, jotka ovat käyneet vuoden kestävästä EU:n EAVE -tuottajakoulutusohjelman; tämän ryhmän eurooppalainen verkosto on merkittävä koko alalle. Myös erilaiset kansainväliset rahoitusfoorumit kuten suomalaiselle animaatioalalle tärkeät Cartoon Forum ja Cartoon Movie ovat Media-ohjelman tukemia tapahtumia.

**SUOMI TUO ESIIN PIENTEN
KIELIALUEIDEN JA HARVAAN
ASUTUN MAAN ERITYIS-
PIIRTEET NOTIFIODESSAAN
KANSALLISTA ELOKUVAOH-
JELMAANSA JA KANNATTA
EU:N MEDIA -OHJELMAN
JATKAMISTA NYKYISESSÄ
LAAJUUDESSAAN.**

MÅLPROGRAM PÅ SVENSKA

- 1 BERÄTTELSE FÖR FINLÄNDARNA, JOBB TILL FILMBRANSCHEN OCH INTERNATIONELLA INVESTERINGAR TILL FINLAND**
Stödet till filmproduktion och – distribution som kanaliseras genom Finlands filmstiftelse höjs till 33 miljoner euro; en nivå som är konkurrenskraftig i nordiskt perspektiv.
- 2 FILMBRANSCHEN BEHÖVER ETT KONKURRENSKRAFTIGT PRODUKTIONSINCENTIV SOM FUNGERAR INTERNATIONELLT**
Målet är att skapa ett incentiv som riktar sig till utländska audiovisuella produktioner som spelas in i Finland.
- 3 ETT OMFATTANDE DIGITALT NÄTVERK AV BIOGRAFER**
Biografnätet är helt digitaliserat under loppet av år 2013. Detta genomförs genom att höja statens stöd till digitalisering till en nivå på fyra miljoner euro per år.
- 4 FILM NÄMNS I RUNDRADIOLAGEN**
Rundradions förpliktelse att främja finsk film och filmkultur skrivs in i Rundradiolagen.

- 5 AVOIR-FISCAL – SYSTEMET SKALL FÖLJA TEKNOLOGINS UTVECKLING**
Ersättning för privat kopiering skall i fortsättningen gälla telefoner som kan lagra data samt deras minneskort, usb-minnen och bredbandsanslutningar.
- 6 INHEMSK UPPHOVSRÄTT SKALL SKYDDAS**
För att kunna utnyttja inhemska audiovisuella verks visningsrätter till fullo bör en tillräckligt hög produktionsfinansiering tryggas och ett allmänt avtal som definierar tv-visningsrätter ingås.
- 7 EFFEKTIVARE EXPORT AV FINSK FILM**
Undervisnings- och kulturministeriet, Urikesministeriet och Arbets- och näringsministeriet skapar tillsammans med Finlands filmstiftelse en gemensam kulturexportstrategi för finsk film som beaktar kulturexportens båda sidor, att göra finsk film känd, och att generera exportintäkter.
- 8 FINSK FILMS POSITION I EUS KULTURPOLITIK**
Finland för fram de speciella drag som utmärker små språkområden och ett glest bebott land när man notifierar sitt nästa nationella filmprogram. Finland stöder en fortsättning på Eus Media -program i sin nuvarande omfattning.

Målprogram på svenska finns på adressen
www.ses.fi/fi/julkaisut.asp

TAVOITTEET

- Tarinoita suomalaisille, työtä elokuvan ammattilaisille ja kansainvälisiä investointeja Suomeen
- Kansainvälisesti kilpailukykyinen tuotantokannustin
- Kattava digitaalinen elokuvateatteriverkosto
- Elokuva mukaan Yleisradiolakiin
- Hyvitysmaksujärjestelmä vastaamaan teknologian kehitystä
- Kotimaisten tekijänoikeuksien turvaaminen
- Suomalaisen elokuvan viennin vahvistaminen
- Elokuvan asema EU:n kulttuuripolitiikassa

SUOMEN ELOKUVASÄÄTIÖ

GRAAFINEN SUUNNITTELU & KUVITUKSET

Hanna Lahti / Huomen GDI

PAINOPAIKKA

Premedia Helsinki 2011

SUOMEN ELOKUVASÄÄTIÖ

Suomen elokuvasäätiö on perustettu vuonna 1969 tukemaan ja kehittämään suomalaista elokuvateollisuutta. Säätiö jakaa tukea elokuvien tuotantoon, levittämiseen sekä esittämiseen ja vastaa suomalaisen elokuvan kulttuuriviennistä.

Elokuvasäätiö toimii opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan toimialan ohjauksessa. Määrärahansa säätiö saa veikkausvoittovaroista. Sen toimintaa ohjaa laki ja asetus elokuvataiteen edistämisestä.

Tämä on järjestyksessään kolmas Suomalaisen elokuvan tavoiteohjelma, jossa elokuvasäätiö linjaa elokuva-alan toiminnan kannalta olennaisimpia kehittämistarpeita seuraavalle viidelle vuodelle.

www.ses.fi